

1883

Doleantie
Dr. Huyper
1e wereldoorlog

Spoorweginneming
Mobilisatie

Hammes
Spers
Kas Loo

B.V.L.
als t. moct.

Schootstrijd
Belastingplaatje
Crisisjaren

Dr. Geelkerken

Ds. Brouwer

H. Pol jr

Partijdag

gaat van vader of zoon

40 jaar getrouwd

AMERICAN PETROL Company

Belgische grens

C.M.C.

Furkenburg's Zaden

2e wereldoorlog

Bemiddeling

1959

HERINNERINGEN

Aan Cornelis de Kwaasteniet, 1883 – 1959

Een boekje dat na het overlijden van Cornelis is gemaakt en uitgedeeld in de familie.

Opgetekend door zijn zoon Piet, die hier ook herinneringen van andere familieleden verzamelde en redigeerde en het titelblad maakte. De illustraties zijn van kleindochter Jannie de Kwaasteniet (later Janneke Rosenbrand-de Kwaasteniet)

In het boek “De nazaten van Jan Vink de Quaadsteniet 1750-1808 + diens voorouders sinds 1537” (uitg. Pirola, Schoorl, ISBN 90 6455 158 8) krijgt Cornelis de Kwaasteniet nr. 576

Het heeft mij altijd verwonderd dat ik de meeste herinneringen heb aan vader uit mijn kindertijd. Vooral nu ik ervoor ben gaan zitten om iets over hem op papier te zetten en ga terugdenken, zie ik bijna alleen beelden uit mijn kinderjaren. Wellicht komt dit doordat de oorlog uitbrak toen ik 15 werd.

De volgende 5 jaren, en, aansluitend de 4 jaren die ik zelf in militaire dienst meemaakte, brachten te veel indrukken met zich om ook nog de direkte omgeving te verwerken.

Toen ik terugkwam uit Indonesië had vader zijn beste jaren gehad. Vooral de laatste jaren tellen in mijn herinnering over vader niet meer mee. Zodoende ben ik eigenlijk nooit aan een periode of leeftijd toegekomen dat ik vader ook van man tot man kon gadeslaan.

Als men nu aan mij zou vragen om een kenschets van vader, dan zou ik zeggen dat hij in de eerste plaats christen was en dat probeerde te zijn in de ware zin des woords. Zeer beslist geloof ik dat hij o.a. als ouderling de gemeente op de goede manier gediend heeft.

Voor zichzelf helde hij over naar de zwaarmoedige kant. Over zijn persoonlijk geloofsleven heb ik weinig of nooit iets gehoord. Dat was ook niet zo gebruikelijk in onze omgeving. Het accent van de gesprekken werd graag verschoven naar het onpersoonlijke. Uit alles heb ik echter opgemaakt dat vader er altijd moeite mee heeft gehad (en zeker de laatste jaren toen hij voelde dat het erop aan ging komen) om zich Gods beloften toe te eigenen, en zich Zijn kind te weten.

Dat toe-eigenen is vader zijn gehele leven niet gemakkelijk afgegaan. Hij was bescheiden van aard. Zeker in het materiële vlak geen strijder.

Altijd bereid een stapje terug te doen.

Mensen met grote mond en stevige ellebogen liet hij graag voorgaan, maar ze stonden ook niet hoog bij hem aangeschreven.

Dat stonden er trouwens méér niet.

Vader was achterdochtig en vooral van vreemden niet direkt genegen er een goed woord over te zeggen. Of dit gekomen is doordat hij veel door de mensen of door zijn klanten benadeeld, scherper gezegd, bestolen is, weet ik niet. Wél

weet ik nog dat hij meermalen een vrouwelijke klant betitelde met “deugniet”, maar om welke reden hij dit zei, is me niet bekend. Achteraf bezien zal er wel vaak een financiële kwestie achter gezeten hebben, want de herinneringen die ik heb vallen samen met de crisisjaren vóór de tweede wereldoorlog, en het zal wel veel voorgekomen zijn, dat men de 10 ¼ of 11 ¾ cent per liter petroleum niet kon betalen, daar dit product voornamelijk door de arbeidende klasse gebruikt werd. Als dat inderdaad gebeurde dan deugde men al niet in vaders ogen. Want als men geen geld had, moest men niet kopen.

Schuld was zonde.

Streng voor anderen kon hij zijn, want hij paste dezelfde regels ook op zichzelf toe. Ik weet nog heel goed, dat ik bij één van moeders verjaardagen aan vader voorstelde om haar een 3-pits petroleumstel te geven. Ik wist dat zij er gebrek aan had. Maar vader zei me ronduit dat hij er geen geld voor had. Iets, dat ik als kind niet kon begrijpen, want hij verkocht ze zelf!

Wel gaf het me het lamlendige gevoel dat we dan wel heel erg arm moesten zijn: petroleumstellen verkopen en er niet één voor jezelf kunnen nemen.

Over onze financiële status had ik overigens geen idee. Buiten bovengenoemd voorval heb ik nooit de gedachte gehad dat we arm waren. Uiteraard speelt hierbij mijn leeftijd ook al weer een rol. Bij mijn herinnering was Marie bijna of reeds getrouwd, en waren Jaap, Jo en later Gijs in dienstbetrekking. Dat zal zeker van invloed zijn geweest op het gezinsinkomen, want moeder Jannetje zal niet gezegd hebben: “hou het maar”.

Al met al geloof ik dat vader altijd voor een voor die tijd redelijk inkomen heeft kunnen zorgen, mede dankzij zijn uiterst sobere levenswijze. Buiten de half-ponden rooktabak van “De Valk” zal hij in zijn leven niet veel aan eigen genoegens uitgegeven hebben. Hij verkeerde in de gelukkige omstandigheid dat zijn werk grotendeels zijn hobby was, en alles wat hij voor zijn hobby aanschafte kwam uiteindelijk zijn gezin ten goede.

Zò herinner ik mij vader. Altijd bezig, zelf geen eisen stellend en immer bereid om een ander te helpen.

Zalig zijn de vredestiters, want zij zullen kinderen Gods genoemd worden.

Vader en zijn beesten

Om in zijn onderhoud te voorzien heeft vader naast zijn werk als oliehandelaar ook wat trachten te verdienen met het houden van beesten.

Het begon met varkens die dan biggen zouden voortbrengen. Ik herinner me een oude zeug die op twee benen liep en de andere twee meesleepte. Deze bracht op een goede dag 10 biggen ter wereld, die na 6 weken een som opbrachten van 25 gulden per stuk.

“Tsjonge-jonge”, zei vader “hoe is het mogelijk”. Na een bepaalde tijd gebeurde dit nog een keer, zodat deze oude zeug een aardige winst opleverde. Het beest was echter zo hulpbehoevend geworden, dat van verdere acties moest worden afgezien. In overleg met Grootvader werd besloten het beest te slachten. “Breng hem maar bij mij”, zei opa, “dan zal ik hem villen. Met het broodmes.” Aldus geschiedde.

Om toch weer verder te gaan met de varkens kocht vader twee biggen, die opgefokt werden tot fokzeugen. Op vrijersleeftijd gekomen moesten deze dus weer voor een nieuwe generatie gaan zorgen. Daartoe werd bij de strohandelaar D. Heenk een beer te hulp geroepen. Deze beer, genaamd Arie, werd ontboden, en, los over de weg gedreven, ging het beest eerst een kijkje nemen bij vrouw Noordijk, die door Arie met waston en al omvergelopen werd. Daarna sloeg hij de goede richting in en kwam bij de jeugdige soortgenoten terecht. Het resultaat van deze actie is echter uitgebleven, want na enige tijd (het was op een Zondag) werden de zeugen ziek, de eerste stierf 's morgens en de andere 's middags aan de vlekziekte. Nog dezelfde dag werden de kadavers begraven achter de boerderij van de Marel. Dat was voorlopig het einde van de varkenshouderij.

Vader was echter een echte liefhebber van beesten, zodat na een enkel jaar er toch weer varkens in het hok kwamen, die dan gemest werden en als slachtvarkens verkocht.

Dit heeft bepaald wel enige winst opgeleverd, want de veestapel kon toen uitgebreid worden met de aanschaf van een koe.

Deze koe werd ondergebracht in de rieten schuur, waar ook een paar geiten werden gestald. Deze beesten werden door vader precies op tijd gemolken en

gevoerd. Dit ging zó nauwkeurig dat zelfs de poes de tijd van melken wist. Zij profiteerde er ook van want zij kreeg dan altijd van vader een beetje warme melk zo van de koe. Zelfs 's zomers, als de koe op de dijk graasde was de poes daar ook op de juiste tijd.

De geiten bleven het hele jaar en dus hun hele leven in de schuur. Dit was naar vaders oordeel beter voor de beesten, want, zei hij “als ze buiten staan doen ze niks anders dan blèren.”

Later kwam er nog een koe bij.

De rieten schuur werd toen te klein, zodat in de zwarte schuur een stalling werd getimmerd voor twee koeien naast de stalling van de grijze hit.

Dat werd een echte stal, met ruif, voerbak en groep. Des morgens werd na het melken precies weer op dezelfde tijd de groep geleezd in de kruiwagen, die dan naar de dijk werd gebracht. Dit konden wij op bed horen als het ijzeren kruiwagenwiel over de straat ratelde. De koeien waren zo aan vader gehecht, dat ze vanzelf naar hem toekwamen als ze gemolken moesten worden. Bij de geiten was het zo, dat vader altijd een blauw jasje aan moest hebben, anders wilden ze niet gemolken worden.

De hit, die diende om de oliewagen voort te trekken, had ook de liefde en de volle aandacht van vader. Als dit beest zijn haver kreeg werd hij door vader over zijn manen gestreken en op zijn hals geklopt. Vader was geheel één met zijn beesten.

De hooitijd gaf voor vader altijd veel drukte. Eerst werd de dijk een paar keer bekeken, en dan zei vader: “Ik denk, Jacob, dat ik volgende week bij leven en welzijn het gras ga maaien voor het hooi.” Dat naar binnen halen van het hooi was op zichzelf een gebeurtenis. De hooiwagen, bespannen met het paard Kobus (geleend van de Marel) moest van de steile dijk voorzichtig naar beneden worden gereden om vlakbij de hooiberg te komen. Ieder die dan thuis was moest helpen de wagen tegen te houden. Wanneer het hooi van de dijk was werd alles nog een keer nageharkt, zodat er niets bleef liggen.

“Wij kunnen niet één sprietje laten groeien” zei vader en....”we hebben het nodig voor de beesten.”

Vader als grootvader (een bijdrage van Jannie van Gijs)

Toen ik nog pas op de MULO zat, deed ik geweldig mijn best. Alle pagina's Vaderlandse Geschiedenis kende ik uit mijn hoofd, al mijn sommen waren altijd af, al mijn werkwoorden vervoegde ik foutloos....(later zakte dit enthousiasme natuurlijk wel af, maar dit terzijde, ik was nog zo groen).

Mijn eerste rapport was een juweeltje. Voor alle talen een 9, een paar 9 ½-en, twee 10- en, voor gedrag en netheid een 8....

Trots ging ik er mee naar mijn grootouders (de Horsmannetjes). Kijk eens, m'n rapport! En dan de verrassing van die gezichten. Nee maar, wat een knappe kleindochter! Een kwartje hoor, voor zó'n mooie cijferlijst...

Ook opa en oma de Kwaasteniet kregen het rapport onder ogen. Oma's ogen blonken vrolijk achter haar brillenglazen. Maar opa bleef ernstig. Hij bestudeerde het kalm en aandachtig, zei niets. Ik stond verlangend te wachten op commentaar.

Dat bleef ook niet uit. Opa keek mij ernstig aan en sprak bedaard: "Een aardig rapport, hoor. Maar eh...die 7 voor handelsrekenen, die moet wel omhoog!"

Vader als ouderling (een bijdrage van Alie de Kwaasteniet-Kapteijn)

De eerste bewuste kennismaking met vader heb ik gehad niet als Piet z'n vader, maar als "vader als ouderling". Ik weet niet meer of Piet en ik al contact met elkaar hadden, ik zal zo'n jaar of 16 geweest zijn (dat moet dan haast wel, Piet).

Vader kwam toen een keer als wijk-ouderling bij ons op huisbezoek. Er was toen, of misschien nog wel ergens, de gewoonte dat er door de ouderlingen eerst een stukje uit de Bijbel werd gelezen, en vader had gekozen psalm 84. We weten wel van “zelfs vindt de mus een huis en de zwaluw een nest”.

Mijn eigen vader was toen nog maar 1 of 1 ½ jaar geleden gestorven. Had vader juist daarom deze psalm gekozen? Waarschijnlijk wel.

Toen wij 16 waren was een ouderling een man van gezag en het was dan ook maar aarzelend dat ik een vraag durfde stellen. Ik had de tekst opgevangen: “Zij gaan voort van kracht tot kracht en verschijnen voor God in Sion.”

Toen vroeg ik of daarmee bedoeld werd dat wij bij het ouder worden een steeds sterker geloof krijgen. Van kracht tot kracht dus. Met de jaren steeds dichter bij God.

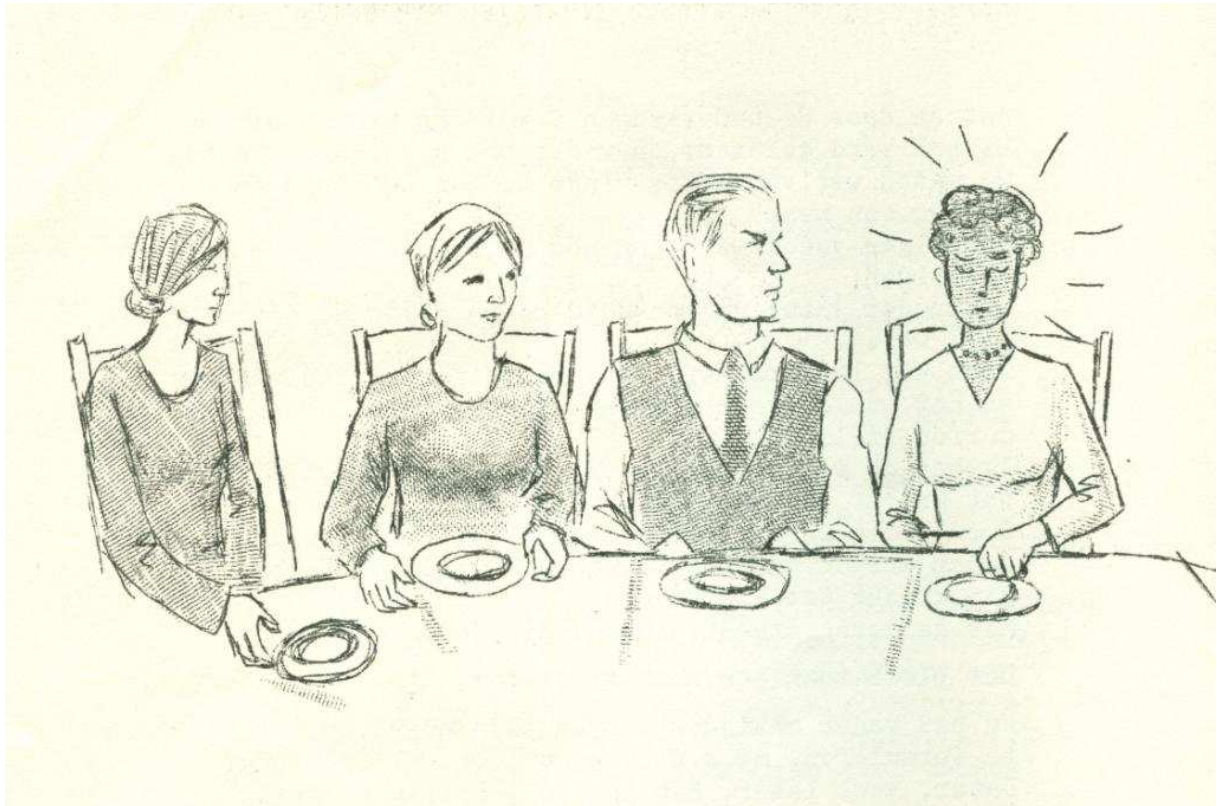
Het bleef toen een hele tijd stil.

Nu had vader altijd wel even tijd nodig om z'n antwoord te formuleren, maar deze keer toch wel erg lang. Later, veel later, heb ik pas begrepen waarom. Ik stelde hem in m'n onschuld immers voor een geloofsbelijdenis.

Maar het antwoord kwam en dat was een antwoord toen vader ruim 60 was, dus nog gezond van lichaam en geest.

“Ja” zei hij, “Ja...” (ik hoor het hem nog zeggen). “Bij het groeien van je jaren ga je dichter bij God leven want je gaat zoveel genade in je leven zien, dat de band van Vader-Kind zijn steeds nauwer wordt”.

Ik vergeet het nooit en geef het nu ook door, omdat we dan weer die laatste verdrietige jaren vergeten kunnen en vader zien zoals hij werkelijk was.

IMPRESSIES VAN EEN SCHOONDOCHTER (Alie Horsman)

Het is ongeveer 28 jaar geleden dat ik bij de familie de Kwaasteniet voor het eerst in huis kwam. Ik was toen bij m'n zuster in Amsterdam, waar ik in de winkel bij Co Besemer mijn werk had. Het ene weekend was ik dan bij mijn eigen thuis, en het daaropvolgende bij Gijs thuis. (noot Janneke: zij was toen waarschijnlijk niet ouder dan 18. Mijn ouders waren van hun 17^e tot hun 24^e verloofd en zijn getrouwd in 1944, toen werkte mam niet meer in Amsterdam, maar had in de hongerwinter in de 2^e wereldoorlog, wel meteen haar kleine Amsterdamse nichtjes te logeren. Zelf werd ik in 1945 geboren).

Er zijn van die voorvallen die je niet vergeet, en ik wil jullie daarvan ook wat vertellen. Eigenlijk is dit een voorval zonder woorden. Op een goede keer kwam ik voor het eerst met een gepermanent hoofd aan tafel en mocht vlakbij vader de Kwaasteniet zitten. Hij keek mij zó aan dat ik ging blozen op een verschrikkelijke manier. Ik dacht, nu gaat vader mij vragen hoe ik het aandurf

om zo voor de dag te komen. Maar nee, het viel alles mee, want het bleef bij kijken en de rest moest ik maar raden. Wat was ik blij dat ik geen verantwoording hoefde af te leggen!

Vader maakte zich nooit ergens druk over, maar je wist toch wel door zijn doen wat je aan hem had.

Hij heeft mij ook eens gezegd dat, hoe langer je met elkaar getrouwd bent, hoe meer je naar elkaar toe leeft. Woorden waar ik dikwijls aan terugdenk. Dat was eigenlijk een gesprek, waarin hij mij vertelde hoezeer hij moeder waardeerde, moeders actief-zijn en haar liefde voor hem, haar optimisme dat hij zo hard nodig had.

Zo blijven onze ouders met hun woorden in onze herinnering voortleven.

VADER ALS GALANTE RIDDER (door Alie de Kwaasteniet-Kapteijn)

Jullie denken natuurlijk dat dit een verzonnen verhaaltje wordt, maar dat is heus niet waar.

Vader kon werkelijk galant zijn.

Als ik op de wekelijkse avond naar huis ging en ik dan bij vader en moeder vandaan nog even naar m'n eigen moeder ging, kwamen er, vooral op donkere winteravonden ridderlijke gevoelens bij vader boven en was het niet uit zijn hoofd te praten dat hij me weg wilde brengen tot aan de brug.

Want de duisternis en het water.....en de drukke weg.....en dan zo'n mens alleen....nee, dat vond vader niet verantwoord.

En daar gingen we dus.

Midden op de weg lopend, zoals vaders gewoonte was. En meest een praatje over het weer. Als we dan bij de brug moesten oversteken, hield hij één arm zo'n beetje voor me, keek een paar maal secuur de weg af en zei, alsof het de Kalverstaat was : "Ja! En nou gauw dan!".

Zelf ging hij dan weer terug, midden op de weg, zich niet bewust van het feit dat ik, na een paar stappen te hebben gelopen, weer terugliep om hem na te

kijken zover als de lantaarn voor het huis van Kroon dat toeliet. En dat moeder aan het hekje stond te turen en te luisteren of ze z'n enigszins sloffende stap weer aan hoorde komen.

Twee bezorgde vrouwen, maar een zich voldaan voelende ridder.....

ZOALS GIJS HET BELEEFDE

Wanneer er aan je gevraagd wordt, geef eens een herinnering van je vader, dan vind ik dat zeer moeilijk. Vooral omdat je naast vader ook nog een moeder gehad hebt, en ik deze twee eigenlijk voor mijzelf moeilijk apart kan denken.

Een moeder die altijd en overal voor alles zorgde, terwijl vader vooral, zover mijn herinneringen uit mijn jeugd gaan, overdag zijn werk vond in het verzorgen van zijn vee, in het petroleumventen, terwijl de avonden meestal gevuld waren met kerkewerk. De werkzaamheden waren dus duidelijk gescheiden.

Als kind gaan deze dingen aan je voorbij. Later merk je pas, ja, vader was eigenlijk nooit veel thuis en je was daardoor dus veel meer op moeder aangewezen.

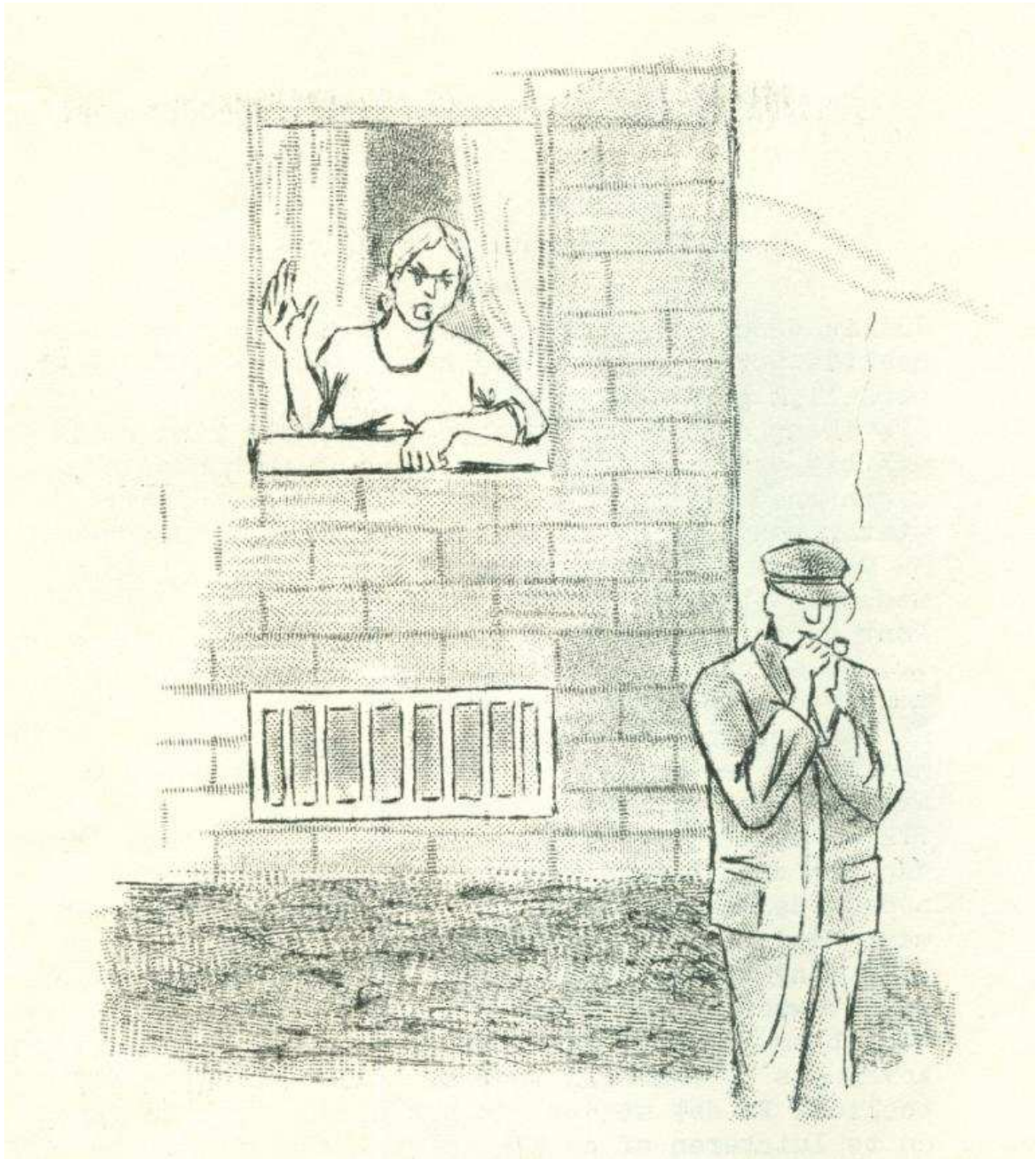
Mijn verste jeugdherinnering is, dat ik met vader 's middags meegeweest was naar "de dijk", waar vader het gras maaide voor zijn beesten en ook een gedeelte hooiland had.

Toen ik die keer thuis kwam was het eerste dat ik tegen moeder zei, terwijl Dominee Brouwer op bezoek was. "ik heb op de dijk ge...", waarna ik tegelijkertijd uit de kamer werd gestuurd.

Ook ben ik meermalen 's zaterdags met vader meegeweest met olie venten. Hij reed dan bijvoorbeeld Sloterweg (koffiedrinken bij ome Bart en tante Cornelia, verschrikkelijk heet), vervolgens een klein stukje Kabel, Vennepeweg (koffiedrinken op de Veldweg bij weduwe Wesselius, die een koerduif had in een kooi), Burgerveen en zo naar huis.

Ik geloof dat vader bij zijn klanten wel gewild was; dat hem ook bij ziekten of moeilijkheden om raad werd gevraagd, en hij zelfs bij een boer als A. Roos werd binnengeroepen bij de ziekte van zijn vrouw.

Eén keer kan ik mij maar herinneren dat vader sprak van "een lastig wijf!".

Bij de oude brug te Leimuiden, onder aan de dijk, staat nog het huis "Nazomer". Vader stak daar, alvorens verder te gaan een verse pijp tabak op, waarbij er door dat vrouwspersoon aanmerking op gemaakt werd, dat hij de afgebrande lucifer in het grind gooide. Ook kwam het hier vaak voor dat de tocht naar omlaag tevergeefs was. Door het onregelmatige hiervan reed vader ook wel eens door. Maar dan moest hij de volgende keer horen "Ik heb nog

boven uit het raam naar je geschreeuwd, maar je hoorde natuurlijk weer niets.”

Zonder verdere woorden kon ik toen aan vader merken dat hij het wel gehoord had, maar dat hij zich toch niet voor een willekeurige loopjongen liet gebruiken.

Of ik als kind nu geen goede opmerker ben geweest weet ik niet, maar aan dit meerijden heb ik geen herinnering van bijzondere voorvallen. Ik weet wel, dat ik het graag deed, vooral daar waar ik mee mocht om koffie te drinken. Ik geloof dat vader elke dag wel een paar adressen had waar dit gebeurde. Twee heb ik er al genoemd maar ik weet ook nog Piet van Harten in Vriezekoop.

Daar kocht vader ook altijd klompen. Voor zichzelf maar ook voor Hein de Jong, waar dan in de klompen stond het aantal liters water dat van Harten met zijn “watermachine” uit de polder in de Drecht had gepompt in een bepaalde tijd.

Dan was er ook Marijtje van Dam aan de overkant van de Wetering. Die was altijd ziek en had wel 20 verschillende medicijnflesjes op de schoorsteen. Vader informeerde dan ook altijd trouw naar haar gezondheid, waarop het antwoord ook bijna altijd was: “de dokter (v.d.Bijl) is pas nog geweest en heeft gezegd “vooral je medicijnen innemen.” Vader verdacht die dokter er echter ernstig van dat die flesjes allemaal schoon water bevatten.

Dan zijn er ook de herinneringen aan de olieschuur.

Het spijt me nu dat ik de verhalen van Manus Hulscher niet meer kan navertellen. Die heb ik toen wel aangehoord, maar zullen me niet genoeg geïnteresseerd hebben. Vader zei er altijd van dat het maar goed was dat er geen anderen bij waren.

Eén herinnering aan die plaats heb ik nog dat zus Marie voor het eerst “lichte” kousen wilde dragen en dat dáár op zaterdagmiddag aan vader kwam vragen. Moeder durfde hierover niet alleen te beslissen.

Ik geloof dat dit toen niet werd opgelost, zoals ook nu nog wel gebeurt: “Ik ben er niet voor, maar ja, je kunt die nieuwe mode toch niet tegenhouden.”

Een andere herinnering gaat over de avonden dat Bertus Verbrugge op visite kwam en dat hij en vader samen verhalen gingen ophalen aan de Mobilisatietijd.

Verhalen uit Noord Brabant, van lopen naar de grensposten vanuit Breda naar Baarle-Nassau. Ook van de overstroming te Anna Paulowna waarheen vader in 1916 werd gedirigeerd. Over een onverschillige soldaat, die toen in een stormnacht riep “jongens, een roer aan de loods (waarin ze waren ondergebracht), we gaan varen!”

Vader was een zeer goede opmerker van gezonde humor en kon hier ook smakelijk om lachen.

Ik weet nog dat op een keer 's morgens voor half acht toen vader zat te eten (ik denk dat het misschien Piet of Fie geweest is) dat er één in de kinderstoel zat waarin verzuimd was “het potje” te doen. Op zeker moment kwam daar toen iets op de plank terecht dat daar niet hoorde. Vader zou dit wel even opknappen en gebruikte hiervoor o.a. zijn knipmes, waarop door mij tegen Fem werd opgemerkt “moet je nog een snee st...”

Nee, in huishoudelijk werk was vader geen uitblinker, daarvoor was moeder veel te rap.

Dat 's morgens half acht was ook nogal wat. Degenen, die er bij konden zijn, moesten dan aan tafel zijn, omdat vader wanneer hij gegeten had, met ons uit de Bijbel las en ook een zegen vroeg voor de komende dagtaak.

Ook moest er in mijn schooltijd nog om 7.15 uur “het bericht” (de afrekening voor de oliemaatschappij A.P.C.) op de trein gebracht worden die naar Leiden ging. Vaak achter de trein de (spoor)brug over, dat kon net nog.

Misschien zal men zeggen, dat zijn toch geen herinneringen speciaal aan vader, maar je eigen jeugdherinneringen. Ik vond het wel leuk om dit toch te vermelden, niet omdat mijn verhaal daardoor wat langer wordt, maar meer om het completer te maken.

Het heeft op mij als kind weinig indruk gemaakt dat vader in de kerk in die tijd bijna altijd ouderling was. Hierdoor was hij op zijn beurt ook voorlezer, soms, in de vacature tussen Ds. Brouwer en Ds. Van de Bos, ook van een preek.

Veel later pas is het tot mij doorgedrongen dat vader naast zijn dagelijks werk zoveel heeft kunnen doen voor de Kerk. Nog altijd wordt er door oudere mensen op huisbezoek met zoveel waardering over gesproken.

Hij verstond de kunst om op zeer eenvoudige manier, maar toch dringend, de boodschap van Zijn Zender te brengen, zonder zichzelf op de voorgrond te plaatsen.

Van Fem....

Ik zie hem als 't ware achter de graskruiwagen lopen en ik er op zitten en dan voel ik nog dat gedril op de straatstenen, en dan die waarschuwingen: "niet te dicht bij de zeis...."

Van Jo....

Het leven van vader is altijd heel rustig verlopen. Je kon nooit merken dat er iets was waardoor hij van streek raakte. Verdriet niet maar vreugde ook niet. Hij hield veel van Gods mooie schepping en kon op een mooie zomeravond op de bank met z'n trouwe pijp zo stil blij zeggen "wat zitten we hier toch mooi"...

Van Fem....

Ik herinner mij ook nog dat Siem de Jong voorover gebogen op het stuur van zijn fiets, bovenop de kruiwagen vloog...

Van Jo....

Wel had hij soms wel eens wat eigenaardigs bij enkele dingen. Toen hij voor de "Maatschappij" –zoals hij dat noemde- werkte, kreeg hij ook eens per jaar een blauw jasje en een manchesterjas. Van dat blauwe jasje moest de ceintuur er van achteren af en van die andere jas de knopen met de A er op....

Van Fem....

Als we 's morgens op bed lagen en we hoorden vader weggaan met de mestwagen....als hij heenging dan dacht je : "lekker nog een poosje liggen", maar o wee, als hij terugkwam was het tijd om op te staan....

Van Jo....

Later was hij ook Commandant van de Bijzondere Vrijwillige Landstorm afdeling Abbenes. Er werden dan ook schietoefeningen gehouden....

Van Fem....

Herinner ik mij nog levendig 's Zondagsmorgens na kerktijd met vader koffiedrinken bij Opoe en Opa de Kwaasteniet. De allerkleinste mocht op vaders schouders zitten....

Van Jo....

Ook ging hij ieder jaar naar de Partijdag in Hoofddorp. Heel vroeger op de fiets met T.v.d.Luit en later met Verbrugge in de vrachtauto. Dat vond hij altijd erg belangrijk....

Van Fem....

Dan mocht je weer voor op de fiets (de lastdrager) meerijden. Vader op het stepje achter aan de fiets al maar zetjes geven en dan eindelijk op het zadel hoor....

Van Jo....

Huishoudelijk werk lag hem niet. Als hij alleen thuis was en de kachel ging uit, trok hij zijn jas aan. Toen we nog klein waren en 's zondags moest oppassen veegde hij het stof onder de kleedjes....

Van Fem....

Zo ook de fietstochten naar Zoetermeer op 2^e feestdagen. Dan werd de zondagse fiets uit de geitenschuur gehaald en als we weer thuiskwamen werd de fiets weer netjes opgeborgen voor de volgende reis...

Van Jo....

En dat alles op slot ging was ook iets waar hij op stond. Toen we ouder werden en niet om 10 uur thuis waren was het altijd : "wie het laatst thuiskomt vooral het hekje sluiten!"

Handelaar in olie

Het woord handelaar vind ik eigenlijk niet juist met betrekking tot vader. Het is misschien niet helemaal waar, maar ik heb me altijd voorgesteld dat vader alleen leverde op verzoek. Dat dus het initiatief nooit van hem uitging.

Maar enfin, hij vèrhandelde inderdaad olie.

Die handel begon in de "olieschuur". Allereerst was er de paardenstal. Daar kwamen we nooit in want die werd niet gebruikt. Een reden dus om er als kleine jongen iets geheimzinnigs achter te zoeken. Dan was er de zolder boven diezelfde paardenstal waar, zover ik weet, alleen metalen prijsplaatjes op lagen, die achter op de kar bevestigd moesten worden en de prijs per liter olie aangaven. Of dit verplicht was, of uit reclame-overweging gedaan werd, weet ik niet.

Bovendien lagen er enkele grote trechters om olie over te gieten. De olie werd nl. per tankauto aangevoerd maar dan door de chauffeur (v.d.Akker of Meyer) in grote emmers afgetapt en overgegoten in vaten.

Eén van die trechters is echter ook nog voor een ander doel gebruikt. Het gebeurde op een keer dat ik, bij ontstentenis van een sanitaire gelegenheid in dit historische gebouw, zo'n trechter toegewezen kreeg van vader om daarin iets te deponeren, waarna vader de inhoud naar de Ringvaart overbracht en schoonspoelde.

Daarnaast was er in de schuur ook de grote paardenwagen met 4 wielen, die nooit gebruikt werd in de periode waar ik van afweet.

Dat vond ik wel jammer, want ik vond hem veel mooier, veel echter, dan de brik waar vader altijd mee reed. Ik geloof dat hij dateerde uit de tijd dat vader hele dagen ventte doordat zijn rayon toen veel groter was, en er dus per dag meer olie vervoerd moest worden.

En ten slotte was er "het apparaat". Een wonder van techniek in mijn ogen, dat vader uitsluitend zelf bediende.

Het was helemaal niet zo, dat we alleen maar voor ons plezier meegingen naar de olieschuur. De olie werd door een tankauto aangevoerd zoals ik al opmerkte en wij moesten dan de vaten overpompen in "het apparaat".

Dat was dan ons verplichte nummer.

Staande op een kistje zwenelde je je lam tot de 180 of 200 liter overgebracht was.

“Het apparaat” diende om de oliebussen te vullen die vader dus iedere dag gevuld meenam en verkocht. Er konden 10 bussen tegelijk gevuld worden, die allemaal als biggetjes bij een varken aan de borst zaten.

Vader bediende dus “het apparaat” zelf, want het scheen een kunst te zijn om de bussen de juiste inhoud te geven en vader was veel te bang dat er gemorst zou worden. Zo werd dus iedere middag de wagenvoorraad voor de volgende dag aangevuld.

Op zeer bescheiden schaal werd er ook nog benzine verkocht. Dit bijzondere explosieve materiaal werd opgeslagen in een soort betonnen bunker (“de kluis”) in de tuin van Roubos, achter ijzeren deuren met een groot hangslot.

Was het meegaan naar de schuur een feest, nog oneindig veel mooier was het om mee te mogen rijden in de vakantie op de brik.

Iedere dag werd er een vastgestelde route gereden, maar vooral de donderdag- en vrijdagroute vond ik het mooist omdat ze zo lang waren en we dus “ver” van huis gingen.

Donderdags ging de rit via Leimuiden naar Rijnsaterwoude, dan terug langs het Wouwse laantje naar de overzijde van de Wetering.

Dat Wouwse laantje werd dan gebruikt om ons brood op te eten. Dit gebeurde al rijdende. Als rechtgeaard Gereformeerd, maar ook als rechtgeaard kind van God zou vader echter geen omstandigheid verzuimen te bidden voor het eten.

Dus nam vader de “maatschappijpet” van het hoofd en reden we met gesloten ogen boven op de brik in een sukkeldrafje over het Wouwse laantje. De hit wist de weg alleen wel...

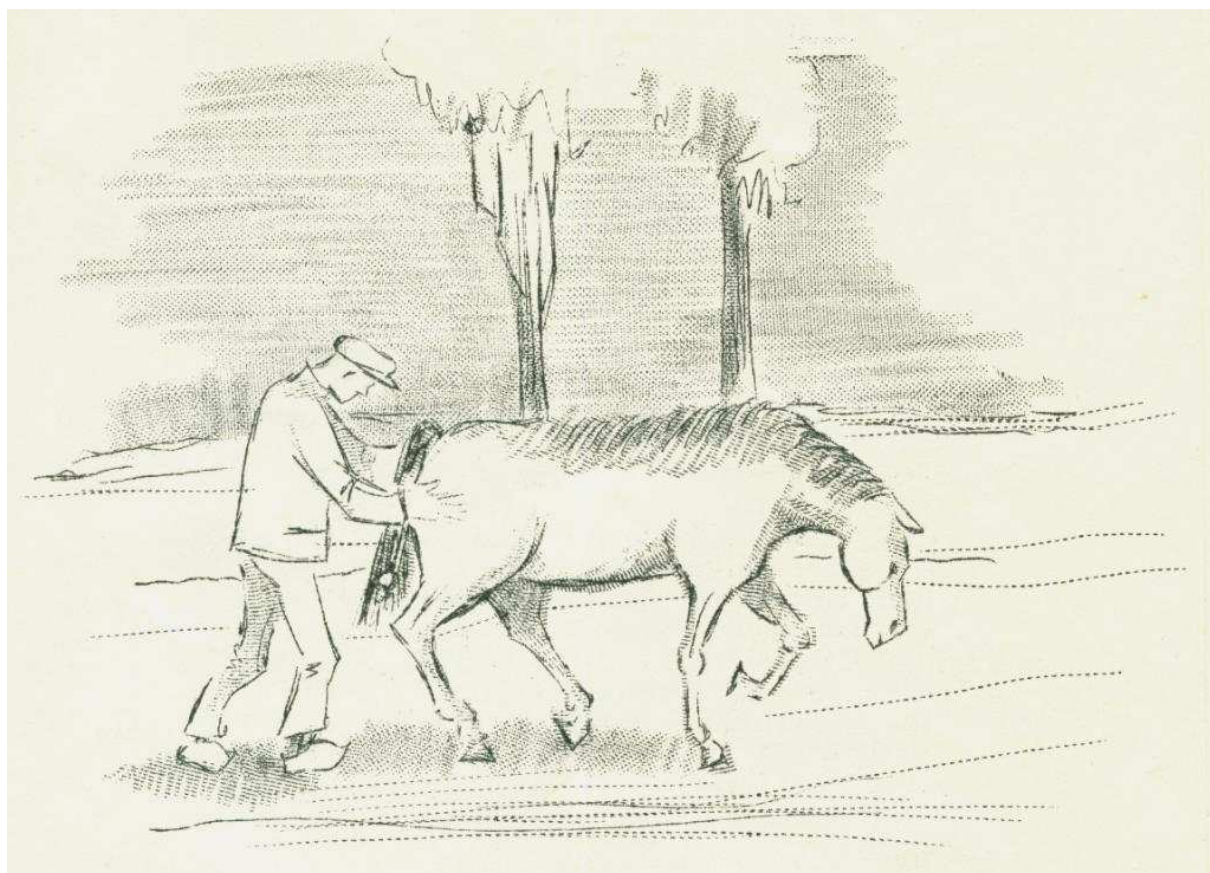
Met een erehaag van scheve knotwilgen als stille getuigen. En een polder als een groen decor.

Niet alle herinneringen zijn zo mooi gekleurd. Daar was ook een dag midden in de winter. Er lag een halve meter sneeuw. De weg was alleen berijdbaar als je in de platgetreden sporen bleef.

Ergens op de Sloterweg worstelde vader met zijn hit en zijn brik. Er naderde een auto. Hoe het ongeval precies gebeurde weet ik niet, maar de auto raakte met de motorkap onder de brik en de boel was dusdanig beschadigd dat er niet meer gereden kon worden.

Zodoende kwam vader met gebogen hoofd, lopend achter de hit en zonder brik thuis.

En de kosten bleken een heel probleem.

De hit was een probleem op zichzelf. Zoals eerder is opgemerkt, was vader uitermate bezorgd voor zijn beesten, en daarin deelde ook de hit.

Vader zou, bij wijze van spreken, in staat zijn om zelf tussen de bomen te gaan lopen en de hit achter de brik te binden als hij het te moeilijk vond voor het beest.

In de loop der jaren zijn er meerdere geweest, maar ik spreek nu maar over “de” hit.

Het beest was zó weldoorvoed dat de “daalders” op zijn bast stonden. Daarbij had het de bijzondere eigenschap dat het schrikachtig was. Onder andere had het een diepe afkeer van zeilschepen, en daar vaders route veelal langs de ringvaart voerde, was dit nogal hinderlijk. Bij het naderen van zo’n schip begon het dan dwarse sprongen te maken.

Een onoverkomelijk struikelblok bleken ook de rails in de weg voor het pakhuis van Bos en Nugteren te zijn. Hier moest vader altijd afstijgen van de wagen om het beest aan het bit over de hindernis te trekken.

Tot vermaak van de dijkbewoners, iets waar vader zich echter niets van aantrok.

Op zeer goede voet leefde vader onderweg ook met de locale zwervers. Een heel bekende figuur was Ouwe Hannes waarvan vader vertelde dat deze in lompen gehulde verschijning een prachtig gebit had dat uitsluitend uit kiezen bestond. Hij had het wel eens mogen zien!

Nu ik het neerschrijf imponeert het me nog.

Voor sommige van deze mensen was vader wel eens geldschieter. Hij leende ze dan bijvoorbeeld 25 cent, waarbij hij echter de voorwaarde bedong dat het niet in drank omgezet zou worden.

Zo trok vader met zijn handel jaren langs de wegen. Bij zonneschijn maar het meest bij regen, door weer en wind. Met een altijd gelijkmatig humeur, niet somber en niet juichend. En een onafscheidelijke pijp, echter nóóit bij

tegenwind, omdat er dan vonken achter zijn rug op de oliekar terecht zouden kunnen komen.

Compleet zou het beeld echter niet zijn als ik de laatste “foto” weglief. Het is een interieuroopname van de huiskamer op Huigsloterdijk 87. De kamer waarin moeder Jannetje troont tussen haar glimmende meubeltjes. Haar trots en glorie.

Maar wat zien we daar boven de kachel? Daar hangt het gehele paardentuig met touwen en strengen. En als de kinderen dan opmerken dat zo iets toch niet in de kamer thuishoort, is er alleen het zachte verwijt van moeder Jannetje: “Je vader wil het immers?”

Dan eindigt alle redenering. Dan heeft er helemaal niemand meer iets van te zeggen.

IMPRESSIES VAN EEN SCHOONZON (Cors Kraaijeveld, getrouwd met Fem)

Eens in de oorlogsjaren, medio 1944, trokken twee broers van mij, genaamd Joost en Johannes, naar het Noorden van ons mooie Nederland. Zij hadden als tussenstation een klein huisje aan de rand van de Haarlemmermeer.

De mensen die er woonden waren heel eenvoudige burgers. Dat huis stond wat scheef, aangezien de eigenaar niet mocht laten heien volgens de wettelijke bepalingen. Aan de linkerkant was het begroeid met klimop.

's Zomers stond er een bank, die 's winters verplaatst werd naar de voor- of naar de rechterkant. Zo'n bank noemt men in de volksmond wel "Plaats rust" en nu wil ik proberen duidelijk te schrijven wat ik met dit verhaaltje bedoel.

Toen m'n broers weer in Sliedrecht arriveerden met een half mud aardappelen op een fiets met een anti-plofband was hun reactie: "als je in Abbenes, Huigsloterdijk 87 over de drempel gaat komt de rust je tegen", en dat is ook mijn persoonlijke ervaring.

Rust en vrede ging er van vader uit. Ik was graag in zijn gezelschap, daar vader de gave had om iets uit zijn levenservaring weer te geven. Een geliefkoosd onderwerp was bijvoorbeeld zijn "dienst" tijd.

Als hij, met z'n pet op, in die rieten stoel voor de kast zat, z'n pijpje te smorrelen, kwam hij los over die man, die zo vloekte en waar hij toch mee op wacht moest. Door Gods Liefde en Genade mocht die man tot een ander inzicht komen, waardoor hij de laatste tijd graag met hem optrok.

Nu ik het woord Genade geschreven heb denk ik ook aan die boekjes van Menigerlei Genade die hij op zijn tochten door de Meer meenam, waar ook een oud vrouwtje dat niet meer naar de kerk kon, vader zo dankbaar voor was.

En vader sprak ook wel eens over z'n oom, die zo slecht zien kon en arm was, maar toch zingende met een gekregen brood huiswaarts ging.

Nu moet mij nog iets anders van het hart.

Nadat vader mijn doopceel gelicht had, o.a. bij Maasdam enz. enz., kwam voor mij de tijd van wat men noemt : "de hand vragen van zijn dochter".

Ik zie het zo voor me alsof het gisteren gebeurd is. Vader was aan het hooien op dat stukje land dat je, als je in de keuken zat, kon zien. 't Was op een Maandag, ongeveer 10 uur, want de koffie was bruin. Ik ben naar hem toegegaan met de vraag of hij koffie kwam drinken en na een kwartier kwam hij. Ik popelde van ongeduld natuurlijk. En zo, onder het genot van het bakje,

vroeg ik de nodige ceremoniële vragen. Na even z'n verstand op scherp te hebben gezet, hoor ik hem nog zeggen: "Ik dacht wel dat het zo gaan zou."

